

EMMANUEL MACRON, FRANS MINISTER VAN ECONOMIE, OVER ZIJN NIEUWE

‘Ik wil mensen van

In het weekend was het Londen. En maandag was hij in Brussel, met nog een uitstapje naar Brugge voor een lezing aan het Europacollege over ‘Welk Europa voor de nieuwe generatie?’ Het mag duidelijk zijn: Emmanuel Macron verzorgt zijn pr. In de trein tussen Brussel en Brugge – ‘Waarom de trein? Dat is efficiënter zeker’ – is er een uurtje tijd voor een interview.

En Marche!
naar het Elysée?

Zelfs op zijn 38ste zie je nog aan hem dat hij vroeger ongetwijfeld het slimste jongetje van de klas was. Maar de Franse minister van Economie, Emmanuel Macron, is vandaag wel ‘the hottest kid on the block’ in politiek Parijs.

Macron heeft een atypische carrière achter de rug. Voor hij in 2012 aan de slag ging als adviseur van president François Hollande in het Elysée, was hij onder meer zakenbankier bij de Banque Rothschild. In 2014 werd hij – partijloze – minister van Economie in de regering van Manuel Valls.

Vandaag wordt hij steeds meer genoemd als rivaal van Valls of Hollande voor de presidentsverkiezingen van volgend jaar. De Fransen zien, volgens de peilingen, in hem alvast de beste linkse kandidaat. Met zijn politieke beweging En Marche!, die hij deze maand lanceerde, heeft hij zich alvast midden in de strijd gegooid. (kdr)

VAN ONZE REDACTRICE

KARIN DE RUYTER

BRUSSEL/GENT/BRUGGE | Meneer Macron, wie gaat er eigenlijk speechen in het Europacollege: de minister van Economie, de nieuwe Tony Blair, de toekomstige premier in de regering van president Juppé, of de volgende president van Frankrijk?

‘De Europeaan. Een groot deel van mijn activiteit als minister gaat over Europese onderwerpen en speelt zich af binnen Europese krijtlijnen. Je kan vandaag economische en industriële kwesties niet beslechten zonder Europa, dat trouwens een van de fundamentele principes vormt van het manifest van de beweging die ik heb opgericht.’

Waarom hebt u die beweging opgericht, en wat moeten we ons daarbij voorstellen?

‘Met mijn initiatief wil ik proberen het politieke aanbod in Frankrijk grondig om te gooien, het overstijgt de klassieke politieke partijen. De beweging laat een dubbel lidmaatschap toe: je kan tegelijk ook lid zijn van een bestaande partij.’

Waarom wil u het bestaande politieke aanbod zo grondig hervormen?

‘Ik zit in een linkse regering – dat is mijn achtergrond. Ik ben links zoals anderen rechts zijn. Maar de echte kloof ligt vandaag veel meer tussen progressieven en conservatieven.’

Links is dus niet noodzakelijk progressief?

‘De strijd tegen sociale ongelijkheid is niet alleen een zorg van links. Hervormingen in de sociale zekerheid zijn ook gedragen door rechtse politici. Ik heb dat vastgesteld toen we een aantal gereglementeerde beroepen hebben opengegoid. Toen wilde een deel van links ook de gevestigde orde behouden.’

‘Als ik het heb over een progressief project, dan zijn daarin drie din-

Emmanuel Macron: ‘We doen het voor het land.’ © Bruno Dalimonte/Le Soir

gen essentieel. Ten eerste: de arbeidsgemeenschap. Hoe stellen we ons in de 21ste eeuw arbeid voor die emancipeert en die ook goed geregeld is? Dat is een essentiële vraag in een Frankrijk dat nu al drie decennia kent waarin de werkloosheid niet onder de 7 procent en de jeugdwerkloosheid niet onder de 15 procent zakt, en waar de digitalisering ook diepgaande veranderingen meebrengt.’

‘Maar over die arbeidsverhoudingen is er geen consensus, niet bij links en niet bij rechts. Ik denk voor de arbeidsmarkt aan een veel contractueler systeem dat meer ruimte laat voor onderhandeling binnen de bedrijven, en dat het beheer van de risico’s herdenkt door meer ruimte te geven aan de staat.’

‘Een tweede element is wat ik

noem de open maatschappij. Ik denk dat je vrijheid kan verzoenen met rechtvaardigheid door de gelijkheid van kansen te herstellen, door de toegang tot bepaalde sectoren te versoepelen, door meer vrijheid te geven aan economische en sociale actoren, maar ook met een minimaal veiligheidsnet wanneer er zich problemen voordoen. We kunnen vrijheid geven en tegelijk individuele veiligheid verzekeren. Ook vrijheid en veiligheid vallen met elkaar te rijmen. Maar ook daar is weer geen consensus over, noch bij links, noch bij rechts – ook daarover worden stevige interne debatten gevoerd.’

‘Derde fundamenteel element voor mij: Europa. Ook over de Europese ambities is er geen consensus.’

De BBC noemde u de nieuwe

POLITIEKE BEWEGING

links én rechts omarmen'

'Als ik een carrièrejager was, zou ik mijn positie consolideren, een goed kiesdistrict zoeken en in de rij gaan staan met de anderen'

'Vluchtelingen die hun leven riskeren om politieke redenen, dat zijn helden. Daarom had Merkel gelijk met haar uitspraak, moreel en politiek'

Tony Blair. Is dat uw model?

'Ik zoek helemaal geen model, en al helemaal niet bij landen die een fundamenteel andere politieke geografie hebben dan wij.'

Hoe dan vermijden dat het een centrumproject wordt, zoals vele andere?

'Ik wil helemaal niet in het centrum staan, maar mensen van links en rechts omarmen. Er loopt in Frankrijk een politieke Maginot-linie tussen links en rechts, maar de wereld waarin we leven bestaat uit bewegingsoorlogen.'

Maar is de polarisering tussen links en rechts niet juist terug nadat ze in de jaren 90 verdwenen was?

'Nee. Integendeel. Links en rechts bestaan nog, maar het ultieme risico heet extreemrechts. In het Franse systeem is het oor-

Samen op de cover. © rr

spronkelijke idee - de ontmoeting tussen het project van een man of een vrouw en het Franse volk - ontaard tot de kleinste gemene deler van een politieke partij die zich wil beschermen tegen het gevaar van het Front National.'

Maar kijk naar het succes van Christiane Taubira (de onlangs opgestapte Franse minister van Justitie, die heel links was, red.), het enthousiasme voor Podemos, iemand als Varoufakis: er zijn mensen die graag opnieuw willen geloven in de capaciteit van links om de wereld te veranderen, onder meer door de ongelijkheid weg te werken?

'Maar rechtvaardigheid en de strijd tegen de ongelijkheid staan centraal in mijn project. En ze zullen dat ook blijven. Ik ontken de

vitaliteit niet van het linkse debat. Maar moet je Varoufakis noodzakelijkerwijze als een extreemlinkse zien? Ik onderhoud vriendschappelijke, en op het intellectuele niveau intense relaties met hem, en we zijn het over veel dingen eens. En ik kan me terugvinden in het idee van een open nationale gemeenschap van Christiane Taubira.'

Is het fenomeen 'Nuit debout' samen met de hoge werkloosheid niet het duidelijkste teken van de mislukking van president Hollande en premier Valls?

'Het is vooral een symptoom dat ons vertelt dat onze politieke wereld te veel opgesloten zit in zichzelf, en te weinig mogelijkheden biedt. Er spreekt een streven naar democratie uit, naar samenhorig-

heid, een behoefte om zich uit te drukken. Daarom moet je iets anders kunnen voorstellen dan wat al bestaat. Dat is precies het doel van de politieke beweging die ik lanceer.'

Hebt u al veel leden gewonnen voor uw beweging?

'Tienduizenden al.'

Aanhangers, of clicks op de website?

'We hebben al miljoenen clicks van mensen die de site bekeken hebben. Er zijn mensen die beslissen 'marcheurs' te worden: zij sturen gewoon een e-mail om toegang te krijgen tot de site. Er zijn er ook die verder gaan en lid worden van de beweging. Zij hebben een formulier ingevuld, en daarna nog eens bevestigd. Laat dat dui-

>>> Lees verder op blz. 18

Emmanuel Macron in Brugge, met studenten van het Europacollege en met de Franse ambassadeur in België, Claude-France Arnould.

© Bruno Dalimonte/Le Soir

>>> Vervolg van blz. 17

delijk zijn. Vandaag zijn ze met tienduizenden. Nu moeten we die politieke beweging structuur geven, en de zaken in de juiste volgorde organiseren.'

'Als je geen democratisch debat kan voeren over de maatregelen die nodig zijn om het land te regeren en om te gooien, dan is er geen enkele kans dat je dat kan doen. Je moet dus eerst en vooral een politiek aanbod doen met duidelijke waarden. Daarna gaan we de balans opmaken van het land. We gaan duizenden 'marcheurs' vragen om ons honderdduizenden Franse levenservaringen aan te brengen, die ze deur aan deur gaan bijeenzoeken. Tegen het eind van de zomer wil ik de diagnose kunnen stellen. Het zal een balans zonder zelfgenoegzaamheid worden, want ook ik draag daarin mijn verantwoordelijkheid.'

'Sommigen hebben zich vrolijk gemaakt over die van-deur-tot-deur-actie, zonder het verschil te zien. Wij gaan geen stemmen ronselen, maar aan de mensen vragen hun problemen uit te leggen. Wat loopt er niet? Waarom keert u zich af van de politiek? Wat zijn uw economische, sociale, culturele problemen?'

'Ten slotte stellen we dan een actieplan op. Geen programma. Bij een programma engageer je je om honderdvijftig dingen te doen. In het actieplan zeg ik concreet wat er moet gebeuren, met duidelijke prioriteiten en een gebruiksaanwijzing.'

Moet dat leiden naar verkiezingen?

'Natuurlijk. Dat moet een presidentieel project voeden. Maar pas nadat de diagnose is gesteld en er een actieplan is, zal de personenkwestie aan bod komen.'

Maar u gaat al dat werk toch niet doen voor iemand anders?

'We doen dat voor het land.'

Er zijn wel wat politici die graag zouden zien dat u wat zou inbinden. President Hollande heeft u vorige week publiekelijk gewaarschuwd toen hij zei 'Emmanuel Macron staat onder mijn autoriteit, hij weet wat hij aan mij verschuldigd is'. Maar u bent niet van plan te luisteren?

'Ik heb die opmerking niet als een verwijt opgevat.'

Is dat een weigering om u te onderwerpen?

'Neen. Als minister ben ik uiteraard altijd onderworpen aan de autoriteit van de president van de Republiek. Maar tegelijk ben ik verantwoordelijk voor een politieke beweging en dus om voorstellen te doen.'

Als François Hollande niet voor een tweede termijn gaat, stelt u zich dan kandidaat? Waarom wil u dat niet duidelijk zeggen?

'Omdat het niet aan de orde is. Omdat je sterft van al die vragen die ad nauseam herhaald worden anderhalf jaar of een jaar voor de presidentsverkiezingen. Ik wil tot elke prijs iets voorstellen dat zinvol is voor dit land, en dat overeenstemt met de Franse ambities.'

Er is over u al gezegd: 'Macron is een jonge man, maar met oude recepten'. Wat is uw antwoord daarop?

'Wat bedoelt men met "oude recepten"? (licht geërgerd) Je komt altijd te laat in een te oude wereld, zoals Musset zei. Wat mij drijft, is

niet dat ik absoluut iets nieuws wil doen, wel iets waarin ik geloof. Mijn oprechtheid, mijn eigen ervaring, mijn weigering om me te schikken naar bestaande systemen alleen maar omdat ze bestaan.'

Ook uw communicatie krijgt kritiek. De clip waarmee uw beweging werd gelanceerd, zat vol met beelden uit een internationale beeldbank. Niemand van de zogenaamde Fransen in het filmpje, bleek Frans te zijn. Schaadt dat uw geloofwaardigheid niet?

'Neen, helemaal niet. Een film maken zonder een beeldbank kost 800.000 euro, en die heb ik niet. (windt zich op) Wat een polemiek zou het geweest zijn: een minister die een miljoen besteedt aan een clipje! (haalt de schouders op) Dat is allemaal kritiek van het kleine kringetje in Parijs dat alleen met zichzelf bezig is, dat niet wil begrijpen waarover dit eigenlijk gaat. Dat zegt: "die type kan niet anders dan verdacht zijn, want hij doet de dingen anders". Dat filmpje is dus inderdaad gemaakt met beelden uit een beeldbank, maar het is wel gezien door miljoenen Fransen. Dat zegt toch wel iets.'

Het nummer van Paris Match

'Het klopt dat vluchtelingen minder vaak naar Frankrijk gaan, maar dat is omdat er zoveel werkloosheid is. Dat vind ik spijtig voor mijn land, want vluchtelingen kunnen ook een sterkte zijn'

waar u vorige week met uw vrouw op de cover stond, was het best verkochte in maanden.

'Dat wil dan toch zeggen dat iets de mensen heeft aangesproken. Maar dat met Paris Match was geen pr-stunt. Het was niet mijn idee, maar dat van mijn vrouw, die trouwens oprecht was. Maar ik neem het wel op mij, want we doen alles als koppel. Ik had niet gedacht dat het zulke proporties zou aannemen.'

U mag verwachten dat de kritiek nog erger zal worden...

'Ja. Maar ik ben er klaar voor. Ik doe dit niet om in de smaak te vallen, maar omdat ik denk dat het belangrijk en, hopelijk, nuttig is. Ik doe dit ook niet om carrière te maken. Als ik een carrièrejager was, zou ik mijn positie consolideren, een goed kiesdistrict zoeken en in de rij gaan staan met de anderen. Maar ik wil geen carrière maken in de politiek. Ik wil ook andere gezichten lanceren.'

Kan u zich voorstellen premier te worden als Alain Juppé president zou worden?

'Daarin stap ik niet mee. Ik zit in

een logica om oude verschillen te overbruggen. Ik ben op mijn 36ste op een heel toevallige manier minister geworden, dat is een passioenerende ervaring.'

Frankrijk heeft zich heel terughoudend opgesteld in de vluchtelingencrisis. Dat werpt vragen op bij het echte engagement voor het Franse project.

'Wij hebben een fundamentele en beslissende rol te spelen in Europa, dat is historisch zo. Maar we kunnen daarin nog verder gaan. Samen met de Duitsers managen we vandaag voortdurend crisissen. We doen ons deel, in verband met het terrorisme, economisch - zonder ons zouden een aantal landen de crisis niet te boven gekomen zijn en hadden ze de eurozone moeten verlaten.'

Maar in de vluchtelingencrisis? 'We hebben ons engagement tegenover Europa nageleefd.'

Maar premier Valls heeft heel zwaar uitgehaald naar Angela Merkel, terwijl hij verkondigde dat de Fransen genoeg vluchtelingen hebben opgenomen.

Nochtans is jullie quotum minimaal is.

'Ik heb onlangs nog de president van de Republiek gehoord, die hierover heel duidelijk en solidair was.'

'Het klopt dat vluchtelingen minder vaak naar Frankrijk gaan, maar dat is omdat er zoveel werkloosheid is. Dat vind ik spijtig voor mijn land, want vluchtelingen kunnen ook een sterkte zijn. De mensen verwarren vluchtelingen wel eens met economische migranten en, erger nog, met terroristen. Maar iemand die zijn land ontvlucht om politieke redenen en om zijn familie of zijn overtuigingen te beschermen, dat is een onwaarschijnlijk sterk iemand. Mensen die hun leven riskeren om politieke redenen, dat zijn helden. Daarom had Merkel gelijk met haar uitspraak, moreel en politiek.'

Geloof u nog in het Europa van 28?

'Ik geloof in een gediversifieerd Europa. Voor het Europa van 28 is er een immens project: de eenheidsmarkt. Die moeten we verdiepen en blijven bevorderen. En ik geloof ook in een Europese avant-garde.'

Met de zes stichtende landen? (glimlacht) 'Wie mij liefheeft, volg mij. Met al degenen die zin hebben om samen vooruit te gaan.'

Een Europa met twee snelheden, dus?

'Als je geen middelpuntvliedende kracht hebt, laat je de vrije hand aan degenen die Europa willen ontwrichten. Een Europa à la carte, dat is het ergste dat er is. Iedereen gaat staan roepen "Geef mij het Europa dat ik wil, houd me tegen of ik bega een ongeluk!" Morgen de Polen, en overmorgen de Belgen of de Fransen? Een gedifferentieerd Europa is niet hetzelfde, dat is een structureel kader waarin men zich engageert in een duidelijk project en waarin men de compromissen aanvaardt die daarbij horen.'

Zegt u nu aan de Britten dat ze maar moeten opstappen?

'Het is beter dat ze blijven, voor hen zelf maar ook voor ons. Maar we moeten niet op alle punten aan hen toegeven. Dat heb ik hen ook gezegd in Londen. Als ze eruit stappen, moeten ze niet rekenen op handelsakkoorden op maat.'